

I ČIN, SCENA V. SALA VO KAPULETOVATA KUĆA

KAPULET

Dobrodojdovte, gospoda. Site,
so tie dami što nemaat pluski,
ve čeka igra. Ha, ha, dami moi !
Koja li smee da odbie sega ?
Ako se misli znači deka ima.
Dali ve boli osiloto moe?
Dobrodojdovte ! Mina toa vreme
kega so maska na ubavicite
na uvo skrišno im šepotev jas
sè što im godi. Beše, beše toa.
Dobrodojdovte! Dajte ni muzika !
Svirači, svirka ! N pravete mesto !
Devojki, site v igra da ve vidam !

(Muzikata sviri; se igra)

Svetlina, slugi ! Sklopete gi masite !
Dušno e veke, zgasnete go ognot.
Baš sosem, sosem nenadejno dobro,
zar ne, moj brate, zabačata počna ?
Ta sedni, sedni ti moj rode dobar,
moj Kapulete ! Eh, našeto vreme
za igra svrši. Kolku vreme mina
od denot kako ne stavame maski ?

VTORIOT KAPULET

Pa ž ~~živ~~^{mi} boga, nad trieset leta.

KAPULET

Sto veliš, kako ! Ne, ne, nema tolku !

Iako veke Duovden e blizu,
od toj den koga Lukencij se venca
jas činam nema ni dvaeset i pet.
ne, nema tolku.

VTORIOT KAPULET

I poveke, dragi.

Pa sin mu veke trieset će polni.

KAPULET

Što zboriš, brate ! Pred dve leta činam
ne beše ušte polnoleten čovek.

ROMEO

Koja e taa devojka što igra
i rakata na toj ricar mlad
so sebe tolku raskošno ja krasi ?

SLUGATA

Gospodaru moj, ne znam da vi rečam.

ROMEO

Go uči lačot kako sjaj da rosi !
A nea nokta na lice ja nosi
ko alem kamen Ciganka na uvo,
o, taa ubost će ja sretnat gluvo
denot i svetot i gluposta tača :
Za denot e raskoš, a za svetot skapa.
Od site druški oddelena, nežna,
kako od vrani gulabica shežna.

Štom zaprat vednaš kon nea ſe letam
na gruba dlanka sakam da ja setam
ſo ſeta ſvetloſt nejzinata raka.

O, dal ' sum ljubel nekogaš i taka ?
Odrečete, oči ! Jas veče ſe ledam
pred taa ubost što prvpat ja gledam.

TIBALT

Po glosot činam : Montegi e nekoj.
Mojot meč, momče ! Zar ſmee toj rob
da dojde tuka ſkrien v gosna maska
za podbiv gnaſen ſo našiot pir ?
Se kolnam pred vas vo ſvoeto pleme
grev ne ſe bide negovata ſmrta.

KAPULET

Doboga, sine, ti ſi besen. Zošto ?

TIBALT

Toj e Montegi, toj e krvnik naš,
toj, čičko, dojde, od inaet ovde;
da mu ſe ruga toj nikakvik ſaka
i da go huli denešniot pir.

KAPULET

Romeo ovde ?

TIBALT

Toj nikakvik, čičko.

KAPULET

Smiri ſe, dete, i pušti go ſega !

Glej, toj se drži blagorodno, česno.

Da zboram pravo go gali Verona
ko dobar mladič, pristoen i vreden.

Ne sakam ovde navreden da bide
za seto blago na našiot grad.

Smiri se vednaš, potrpeliv bidi,
pušti go nego, toa jas ge barem ;
i ako malku ti mene me ceniš
ne odi stemnet i ljubezen bidi,
Na gozba toa , znaj, pristojno ne e.

TIBALT

A dal e toa pristojno i redno
nikakvik takov da ni bide gost !
Ne ke go trpam.

KAPULET

Glej, ke go trpiš !
Štom jas ti velam ! Vidi go ti nego !
Koj ~~muške~~ od nas dvajca gospodari ovde,
Jas ili pak ti ? Nema da go trpiš ?
Gospod da čuva ! Dali sdaš smut
da vnesesh lesno sred našite gosti ?
Da bides drznik, da se praviš junak ?

TIBALT

Ne, čičko, čuj me, sramota e toa.

KAPULET

Sto zboriš, ostaj! Ti si ušte zelen.

Ti ke se kaeš! A inaet teraš !
 I tokmu sega ! - Poigrivo, deca !
 Jas znam šro treba. I miruvaj, ili -
 Ej, sveki, sveki ! - Zasrami se vednaš !
 Jas ke te skrotam ! - Izvonredno, deca !

TIBALT

I gnev sum svesen i nsdilen mir,
 vilneat tie niz mojata šir.
 Na ovoj usmev na mojsta lika
 i jad i pelem utre ke se vika.

(Odi.)

ROMEO (na Gulieta)

Ako ja hulat ikonata sveta
 moite race, daj usnite verni
 od tvojta raka ko adžii smerni
 o, taa hula da ja simnat kleta.

GULIETA

Zošto toj prekor na racete smeli !
 Adžiite možat i vlasno i svesno
 na svetec raka da mu doprat česno.
 Za sekoj svetec toj dopir e celiv.

ROMEO

Zar ima usni svetecot što stoi ?

GULIETA

Da, ima, so niv samo da se moli.

ROMEO

Jas ke se molam za ona što boli

ne so grubi race, so usnite svoi.

GULIETA

Za molbi Žedna ikona pod svodot.

ROMEO

Stoj da go primam na molitvi plodot.

(Ja baknuva.)

Na tvoi usni grev od moi cveta.

GULIETA

Na ~~mej~~ tvoi usni greva na moi sleta.

ROMEO

Od moi usni! Sladok grev i čeden.

Daj mi go vednaš, zemi ušte eden.

GULIETA

O, kako ljubiš.

DOILKATA

Majka vi ve vika.

ROMEO

Majka i', koja ?

DOILKATA

Ne znaete ? Bože,

Taa e ovde gospodarka naša.

I mudra žena. Žerka i' ja doevo.

So nea vie zboruvavte sega.

Vi velam, čujte, vistina e sè ,

koj ke ja zeme ke natrupa zlato.

ROMEO

O, skapa smetka ! Kerka na Kapulet !
Kaj svojot krvnik životot go vloživ.

BENVOLIO

Vreme e veče da trgneme nie.

ROMEO

Vo srce nemir i silen strav bie.

KAPULET

Gospoda, kade ? Zakuska nè čeka.
Što? Vednaš sega ? Pa zar mora taka ?
E, togaš ništo, blagodaram mnogu
što bevte gosti. Leka noč i počit !
Fakeli dajte ! - Treba da se spie.
Na spanje, site ! Ah, dobri moj brate,
kasno e veče, bogami e kasno.
Jas ke si legnam.

(Izleguvaat site osven Gulieta i döilkata).

GULIETA

Ela da mi kažeš ~~kejxodkejxosku~~
koj e toj tolku blagoroden čovek ?

DOLILKATA

Sin i naslednik na stariot Tiberij.

GULIETA

A onoj što tokmu izleguva sega ?

DOILKATA

Toj e, se čini mladiot Petručij.

GULIETA

A onoj tamu što nejče da igra, ~~xadixasgaxenajxk~~
zad nego onoj ?

DOILKATA

Ne znam da vi rečam.

GULIETA

Idi i prašaj toj kako se vika.

Ako e žemet, o, ložnica bračna
moj dobri bože, grobot će mi bide.

DOILKATA

Jas vednaš doznav, Romeo se vika,
na vragot krvav edinstven e sin.

GULIETA

O, ljubov, rasneš sred omraza diva !
Te stetnav rano, no te poznav kasno.
Se rađaš kobno, koga moram strasno
na krvnik sinot da go ljubam živa.

DOILKATA

Što veliš ?

GULIETA

Ništ. Recitiram stih
od eden igrač .

(Nekoju viku odnatre: "Gulieta"!)

Eve me, se spremam !

DOILKATA

Pobrgu mila, gosti veke nema.

7

(Izleguvaat)

ČIN II, SCENA I. VERONA. ULIČKA POKRAJ SIDOT NA KAPULETOVATA
GRADINA

Vleguva Romeo.

ROMEO

Kade bi idel, štom si, srce, ovde ?
Vrti se, zemjo, na svojata oska.

(Se jazi po sidot i ripa na drugata strana).

Vleguvaat Benvolio i Merkucio.

BENVOLIO

Romeo, brate !

MERKUCIO

Romeo e doma.
Kako što знаеш, pameten е тој,
и живот давам ако не е легнат.

BENVOLIO

No јас го видов, тој претрча овде
и преку овој се префрли сид.
Викни го веднаш, Меркуције добар !

MERKUCIO

Не, ќе го вртам со измама вешта.
Romeo чуден, манијаку, када си!
Vo lik и облик на воздишка нејна
јави се сега, заљубенка, плотност !
И само една направи ми рима,
смири ме, брате! Викни макар "леје!"
И стори рима на "мака" со "сака",
реши и нешто слатко на Венера

I smisli govor na galenje nežno
 Što će go trogne nejzinoto dete,
 toj mlad sin nejzin i naslednik slep,
 o smisli govor za Kupidan-Adam
 koj kako v šega go prestrela vešto
 so lesna strela kralot Kofetua,
 zamaen glupo po devojče bedno,
 ni da ne čue, ni pak da se javi;
 Ko da e mrtvo majmunčeto naše;
 So vradžbi mora domamen da bide.
 Čuj me te kolnam vo zenica jasna
 na Rozalina, v nejzinoto čelo,
 vo rumen usni, vo nožeto malo,
 vo meki bedra i listovi cvrstici,
 vo site bliski komšii i luge,
 stori se pred nas takov kakov što si

BENVOLIO

Ako te čue će se srdi.

MERKUCIO

Ne !

Bi bilo drugo da domamam sega
 duh nekoj čuden, da stoi vo krugot
 kade se dviži negovata mila,
 se duri taa ne go sruši sama
 so stari vradžbi. Navistina toa
 bi bilo zlobno. Bajačkata moja
 e mnogu česna. Zarad mila žena
 go mamam sega da voskrse pred nas.

BENVOLIO

Pa ajde, togaš ! Toj e skrien negde.
 Sred tie drvje drugaruva sega
 so nokta vlažna. A ljubovta slepa
 go ljubi mrakot.

MERKUCIO

Kako reče, slepa ?

No celta svoja ja pogaga lesno.
 So nea leži pod mušmula, želen
 da stane taa ovoštie takvo
 što seka moma mušmula go vila.
 Gi davi kikot, Eh, Romeo, da e,
 Eh, da e taa napuknata nešto,
 a ti pak da si zašilena kruška !
 Romeo, zbogum! Dobra nok ti sakam!
 Jas odam v krevet; premnogu e ladna
 za mene sega postelata polska.
 Pa, ajde togaš !

BENVOLIO

Da odime, ajde !

Zalud e, trufiot da se bara onoj
 što nejke nikoj da go znae kaj e.

(Izleguvaat).

SCENA II. KAPULETOVATA GRADINA

Vleguva Romeo

ROMEO

Koj nema rani, na plikot se ruga:

(Guljeta se pojavuva gore na prozorecot).

No mir! Što blesna niz prozorot tamu ?

Toa e istok, sonce Guljeta.

Izgrevaj sonce, liši ja od život

od taa luna zavisliva, bolna

i bleda što si poubava ti,

begaj od taa zavislivka stara,

i taa ruba bolnik ayo bleda,

nejzinata ruba na vestalka nočna

frli ja vednaš, ne mami se ti:

ja nosat nea bezumnici samo.

Eve gledam, gospodarke moja !

I moja ljubov! Dal toa go znaeš !

So usni mrda, no zborovi nema.

No ništo, nište! Pogledot i'zbori,

i za toj pogled jas odgovor nosam,

No jas sum drzok, ne mi rekla ništo.

Dve svezdi samo najlični na svodot,

so molba idat, zaneseni vo nešto,

gi molat tie ko nejzinite oči

vo nivni sferi vo otsustvo nivno

da sjaat tie na neboto višno.

A što bi bilo da se sluči taka

da ima svezdi na svoeto lice

i da se gore nejzinite oči?

Od takvo lice bi se sramel sjajot
na site svezdi ko sveška od sonce ;
bi sjale taka nejzinite oči
na nebo višno niz prostori širni
što v temni nočki bi peele ptici
mislejki deka sred bel den peat .
Kako ja spušta rakata na obraz !
O, zošto ne sum naravica samo
za da go dopram nejzinoto lice !

GULIETA

O, teško mene !

ROMEO

I' go slušnav glasot.

Angele krasen, zbori ušte, zbori !
Ti blistaš taka nad mene vo nočta
vo krilest vesnik na nebesa, kade
na smrtnik oči gledaat so čudo
kako na oblak što se vleče leno
Toj sega java spokojno i vlasno
i taka edri niz vozdušni dalgi.

GULIETA

ROmeo, čuj me ! Zošto si Romeo ?
svojot
Od' tatko otkaži se ti
i toa ime, ofrli go sega.
A ako nejkeš, zakolni se togaš
deka me sakaš i deka si moj
i nema veše na Kapulet Kerka
jas da mu bidam.

ROMEO (za sebe)

Dal ušte da slušam
il' da se javam ?

GULIETA

O, za mene ušte
vrag se vikaš ti. Toa što si sega
ti isto bi bil bez da si Montegi.
Što znači, bože, imeto Montegi?
Ni noge, ni dlanka, ni muskul, ni lice,
ni nešto drugo što go imačovek.
O, drugo ime, Romeo moj, zemi !
Imeto što e ? I so drugo ime
ružata, čuj me, ſe mirisa pak.
bi bil ti isto sovršenstvo divno.
O, toa ime, otfri li go sega,
pa mesto nego što ne e tvoj del,
zemi me mene.

ROMEO

Te fakam za zborot!
O reči samo deka sum ti mil
i drugo ime jas ſe zemam vednaš
i nema veče Romeo da bidam,

GULIETA

Ti koj si tamu zagrnat so mrakot
i taka tajno od nenadež ideš
vo tekot skrien na moite misli ?

ROMEO

Ni sam jas ne znam i kako da se vikam.
Muzešno ime, svetitelko imam,

Tvoj vrag e toa neprijatel strašem,
jas bi go skinal napišano da e.

GULIETA

Nekolku zpora ne mi srkna sluhot
od tvojot jazik, ti go slušnav glasot:
Romeo, ti si, neli? I Montegi?

ROMEO

Romeo ne sum, niti pak Montegi,
štrom taka sakaš ubavice moja.

GULIETA

O kako dojde i zošto si tuka?
Sidot e visok, se preripa teško.
I smrt te demne koga znaeš koj si,
ako te vidi moj bratučed nekoj.

ROMEO

Na krila od ljubov go preletav sidot,
za m'a nema sidovi ni brani;
a što e kadra toa i go pravi
i site tvoi rodnini da prečat.

GULIETA

Ako te vidat ke zagineš tuka!

ROMEO

Pogolema gibel okoto ti ima
odošto dvæset rodninski mečovi;
gledaj me milno, prekalen da stanam,
i silen protiv omrazata nivna.

ГУЛИЕТА

Za се на светот нејкакм date видат.

РОМЕО

Ме крие ноќта од погледот нивен.
Нека ме најдат ако не ме љубиш;
Би сакал од нив да загинам тука,
а не да чекам без надеж и љубов
на бавна гибел.

ГУЛИЕТА

Како дојде тука ?

РОМЕО

О, мојта љубов ме доведе, мила,
ми даде поттик да го барам патот,
ми даде совет, јас и дадов очи.
Јас не сум морнар, но и да си негде
ко брег што море далечно го плиска,
би бродел тогаш пустоловно, долго,
како во пресрет на богатство дивно.

ГУЛИЕТА

Да не е ноќта што со својот образ
го крие срамот на моето лице,
во мојот образ би јурнала крвта
за се што реков и што ти го слушна.
Јас сакам да сум пристојна, о, сакам !
И сакам се да одречам што реков.
Обзири, збогум ! О, дали ме љубиш ?
Знам, "Да" ќе речеш и јас ќе верувам.
Но и со клетва ти можеш да мамиш.
На такво тешко кривоклетство, велат,
секогаш слатко Јупитер се смее.
О, јас те молам, кажи ми искрено
дали ме љубиш, благороден Ромео ?

Ако пак кажеш: ја освоји лесно,
 јас зла ќе станам, ќе се стушам сета,
 "Не" ќе ти речам тогаш кога решиш
 и дојдеш овде да ми бараš рака.
 Инаку, мили за ништо на светот.
 Монтеги убав, јас сум толку луда,
 те сакам толку што можеби мислиш
 дека ти збори лекомислен човек.
 Но јас ќе бидам поверна од сите,
 и тие што се воздржани вешто.
 Знам, и јас треба да сум повоздржана.
 Но ти ја слушна исповедта чиста
 и гласот искрен на мојата љубов
 пред и да дојдам на себеси јас.
 Затоа прости, и знај, не е позив
 на лесна љубов овој изблик врел
 што нойќа темна пред тебе го откри.

РОМЕО

Јас ти се колнам со среќната луна
 што лее сребро врз овошки, мила =

ГУЛИЕТА

О, не колни се со луната непостојана
 што секој месец својот лик го мени,
 за да не биде и твојата љубов
 со исто тако в непостојан лик.

РОМЕО

На со што тогаш сакаш да секолнам ?

ГУЛИЕТА

Со ништо. Или со своето битие
 што какој идол божествен го носам.
 Заколни се, и јас ќе ти верувам.

РОМЕО

Лубовта нежна на моето срце...

ГУЛИЕТА

Не, запри, доста ! Не колни се веќе.
 Иако сега со радост те гледам
 не носи радост договорот наш:
 тој ми се чини непромислен, преран,
 на молња личи што предвреме гасне,
 кога ни "молска" не можеш да речеш.
 Добра ноќ, мили! До втората средба
 оваа пупка на нашата љубов
 со дах на летот можеби ќе стане
 прекрасен цвет. О, добра, добра ноќ !
 И биди мирен и спокоен, мили,
 како што мирот и мене ме крили.

РОМЕО

Зар да си одам без утеша сега ?

ГУЛИЕТА

Што да ти дадам за утеша денес ?

РОМЕО

Верба за љубов за љубовта моја.

ГУЛИЕТА

Јас ти ја дадој и пред да ја бараш.
 Во менеуште би сакала да е.

РОМЕО

Го вракаш зборот ? Не разбираам зошто ?

ГУЛИЕТА

Со полно срце пак да ти го дадам.

Го сакам сепак она што го имам:
 Ко бездна морска е мојта дарежливост,
 а мојта љубов длабока ко море,
 па колку тебе повеќе ти давам,
 јас од нив, мили, се повеќе имам,
 зашто на бескрай обете ми личат.

(Доилката вика однадвор)

Но шум се слуша. Збогум љубов моја ! -
 Доилко, идам ! - Монтеги мој мили,
 биди ми верен. Почекај ме малку,
 јас веднаш најад ќе се вратам пак.

(Оди).

РОМЕО

О, блажена ноќ !
 Јас се плашам, ноќ е,
 да не би ова само да е сон
 чудесно убав за да биде јава.

(Гулиета се враќа горе)
ГУЛИЕТА

Три збора уште, мој Ромео мили,
 и после, добра ноќ ! Ако твојта љубов
 пред мене иде со намери чесни
 и брак и е целта, ти јавј утре
 по онојн човек што ќе ти го пратам
 каде и како тој чин да се сврши,
 па сета своја судба ќе ја ставам
 во твои раце, си тебе ќе појдам,
 на крај на светот како со свој маж.

ДОИЛКАТА (однадвор)

Госпогице !

ГУЛИЕТА

Идам ! — ако пак, чуј ме,

не мислиш така, јас те колнам, мили, -

ДОИЛКАТА (однадвор)

Еј, кај сте вие!

ГУЛИЕТА

Веднаш, веднаш ! - Тогаш
не барај ме ти, остави ме сама
со мојта болка ! Утре човек праќам.

РОМЕО

Се колнам во се -

ГУЛИЕТА

О, илјада пати
добра, добра нок .
(Оди).

РОМЕО

А илјада пати
поцрна ќе биде штом сјајот го скриеш.
Ко ученик од училиште кон неа брзаш разгалено,
ко ученик во училиште од неа одиш нажалено.
(Оди).

ГУЛИЕТА

Пст ! Пст ! Ромео ! Ме слушаш ли уште ?
О, зошто немам на соколар глас
за да го вратам мојот личен сокол.
Но ова ропство в зарипнато грло
немоќно стои без да пушти глас.
Инаку веќе ќе ја урнев јас
така пештера кај ехото спие
и ќе го пуштев тој воздушест глас
да зарипне уште повеќе од мојот
повторајќи само: Ромео, Ромео.

РОМЕО

Мојта душа клика по името мое :
Колку во ноќта сребрено и слатко
говорот зуни на вљубени души,
како за некој внимателен слух
музика чудно длабока и нежна.

ГУЛИЕТА

Ромео !

РОМЕО

Мила !

ГУЛИЕТА

Кога да го пратам ?

Во колку часот ?

РОМЕО

Во девет.

ГУЛИЕТА

Во девет !

Дотогаш ќе минат над дваесет лета !

Глеј ! јас те викнав, а изумив зошто.

РОМЕО

Ќе чекам овде дур се сетиш пак.

ГУЛИЕТА

Јас ќе го чувам тој заборав долгото
и долго време нема да се сетам
со тебе само, Ромео, да бидам.

РОМЕО

А јас ќе стојам за да забораваш,

Ќе стојам овде и секој друг дам
О, освен овој в заборав ќе падне.

ГУЛИЕТА

Мугра е веке⁹, Да отидеш сакам,
Но не да бидеш подалеку сепак
од птичка в рака на палаво дете
што како пленик ќе ја пушто в лет,
а веднаш потем ќе ја врати назад
со свилен конец, и ќе и го скуси,
зашто ја сака, слободниот простор.

РОМЕО

Би сакал да сум твоја птичка јас.

ГУЛИЕТА

О, и јас сакам. Но би те убила
со милувanje. Добра, добра ноќ!
О толку слатко тагата ме стега
што саноќ, саноќ би велела сега⁹
нека ти биде добра ноќ мој мили !

(Оди).

РОМЕО

Нека ги крепи сон твоите сили !
Зашто сон не сум и мир што те крили !
Јас ќе го барам духовникот свој,
Се нека чуе и помогне тој.

(Оди).

ЧИН III, СЦЕНА II. КАПУЛЕТОВАТА ГРАДИНА

Влегува Гулиета

ГУЛИЕТА

Брзате белци со пламени крила
на пат кон својта сончева палата !
О, да ве држи Фаетон за узди,
до запад темен под негова рака
би биле вие за миг само еден
и во иок мрачна би влегле со кас.
О иок, ти само љубовта ја водиш
до оној нејзин најзавршен облик !
Спусти го сега својот темен превез,
да склони очи дебначката моја
и да ми слета Ромео на гради.
На љубовниците освен убавината
секоја друга светлост им е лишна
за да им сјае на нивниот обред.
И кога оди љубовта без очи,
таква на иокта и прилега складно.
О, ти матроне, ти иок строга, дојди,
сета во црно и во внимание,
кај ми како со добивка можам
во таа игра да изгубам јас,
кај двете страни нъвноста чиста
на коцка сега ја ставаат сами.
Својот при превез пушти го врз крвта
што право в лице непослушна шиба,
со него скриј ја, дур љубовта врела
не најде смелост и невиност сети
кога го следи вистинскиот занес...
О, ти иок дојди ! Дојди, мој Ромео,
ти ден сред иокта ! Дојди ! Ти ќе лэжиш
побел и посвеж врз крилата иокни
од снегот искрив врз гавран што паѓа.
О, дојди, страсна, црноока иок,
дај ми го веднаш мој Ромео сакан,
а кога еднаш ќе почине тој,
во ситни звезди раздроби го ти,

да светне толку небесниот лик
 што да се вљуби сиот свет во нокта
 и не го сака суетното сонце.
 О, голем дворец на љубовта купив,
 а уште не е мој, и продадена сум,
 а уште не сум преземена јас.
 Овој ден с долг како нок пред празник
 за такво мало нестрпливо дете
 што нема смелост облечено да чека
 во својта нова и празнична руба.
 Ах, еве иде доилката моја !

(Влегува доилката)

Ми носи вести, а секој што збори
 за Ромео мој, секој што го спомне,
 ми збори чинам со небесен јазик.
 Ах, што е тоа ? Што е тоа ? Скали ?
 Зар тој ти рече да донесеш скали ?

ДОИЛКАТА

Да, скали носам.

(ги фрла на наземја подот)

ГУЛИЕТА

Леле, тешко мене !

Што кршиш раце ?

ДОИЛКАТА

Каков кобен ден !
 Мртов, е, мртов ! Свршено е со нас !
 Се со нас сврши, господице, денес.
 Го нема, леле ! О, убиен ! Мртов !

ГУЛИЕТА

Со таква завист небото да биде ?

ДОИЛКАТА

Ромео може, ако тоа не е.
 Ромео, боже ! Зар помислил некој !

Ромео!

ГУЛИЕТА

Што си ! На сотона личиш
штом можрш сега толку да ме мачиш !
Со такви маки вие адот грозен.
Дал себеси сам Ромео се уби ?
"Да" едно кажи и знај, овој збор,
тоа "да" едно поостровно ќе е
од базилисковото смртоносно око.
О, ако е "да", јас не сум јас веке:
Ќе склопам очи ако речеш "да".
Ако е мртв, речи веднаш "да",
"Не", ако не е ! Тој слабичок глас,
О, ќе ми значи пропаст или спас.

ДОИЛКАТА

Со свои очи раната ја видов,
ја видов, велам, - бог да му се смили ! -
да, токму овде, на машките гради.
Труп слаб и тажен и блед како крпа,
и сиот, сиот в засирена крв.
Се ми се стемни и изгубив свест.

ГУЛИЕТА

О, пукни срце, сираче од денес !
Овој миг пукни ! Истечете очи
во темен затвор, за да не ве види
никогаш бел ден ! Кукавична земјо,
Пак земја биди ! Запри здиву мој !
Нека не носат на носилка една
Ромео и мене во гробница ледна.

ДОИЛКАТА

О, Тибалд ! Тибалд ! Ненадминат другар !
Тој љубезен Тибалд ! Тој властелин чесен !
Зар доживеав мртов да го видам !

ГУЛИЕТА

Зар од две страни завил неа виор ?

Ромео мртов, убиен и Тибалт ?
 Мојот род свидец и посвидец маж ?
 О, страшна труба, објави го крајот !
 Зар жив е некој штом тие се мртви ?

ДОИЛКАТА

Тибалт е мртов, изгнаник Ромео,
 зашто Ромео Тибалта го уби.

ГУЛИЕТА

Зар тоа, боже, Ромео го стори ?

ДОИЛКАЗА

Да, тој го уби. О, така е, така !

ГУЛИЕТА

О, змијско срце под распуштен лик !
 Бездушина ламје во пештера дивна !
 Ангелски демон! Чудовиште красно !
 Ползење подло в џулабови перја !
 О, кротко, мирно, крвожедно јагне !
 Одвратна јадко в божествена лушпа !
 На се што личиш спротивност си сушта !
 Проколнат светец! И никаквик свет !
 Во адот темен, природо, што правиш
 кога ти зема стан демонски духот
 во рајот смртен на прекрасно тело ?
 Дал има книга поврзана така,
 а толку грда со својата смисла ?
 Зар таков дворец притворен ќе биде ?

ДОИЛКАТА

Ни чест, ни верба во мажите нема.
 И лаж е секој, кривоклетник свиреп
 ништоворен човек и лицемер прост.
 Слугата кај е да ми дојде овде
 со *адиачитае*. Од оваа тага,

овој јад и болка јас осталев просто.
Нека се срами Ромео !

ГУЛИЕТА

О, молки !

Ми збориш чинам со исприштен јазик !
Тој не е роден за никаков срам :
се срами срамот да му допре чело,
тој престол каде честа круна носи
со сета земја за да победа.
О, звер ли станав па толку го грдев.

ДОИЛКАТА

Тој брат вам уби. Зар убаво може
за него сега овде да се збори ?

ГУЛИЕТА

Зар за својот маж да зборувам грдо ?
Сиромав мажу, кој твоето име, ~~жилник и врвок~~,
~~можех да го хвани~~ јас ако нејкам, може да го гали,
јас, твоја жена ни три полна часа ?
Но зошто мојот роднина го уби ?
Тој сакал маж ми убиен да биде.
О, глупи солзи, вратете се веднаш
во својот извор ! О, данок на болот,
зар да сте жртва на скрбата вие !
Маж ми што одвај не загинал од Тибалт,
жив е, а Тибалт да убие решен,
мртов е веќе. Утешно е тоа.
На зошто тогаш, зошто плачам уште ?
О, збор од смртта Тибалтова попри
врз мене падна и така ме уби.
Јас сакав да го заборавам него,
но тој се втисна во паметта сиот
ко проклет злочин во престапна душа.
"Тибалт е мртов, изгнаник Ромео".
"Изгнаник". Тој збор сам покоси чинам
не еден туку сто илјади Тибалти.

Смртта на Тибалт, да запреа тука,
 за бол е доста. Општеството ако
 јад горчлив сака и сочувство бара,
 зошто зад зборот "Тибалт е мртов"
 не следат други: татко ти е умрен,
 или мајка ти, или и еден и друг ?
 Поблага тогаш жалоста би била.
 Но покрај веста за смртта на Тибалт
 да стои уште ко подмолен крај
 што болно пече "Изгнаник Ромео", -
 б тоа сите ги покоси редум,
 татко и мајка, Ромео и Тибалт,
 и Гулиета ! О, сите се мртви.
 Ни крај ни конец ! "Изгнаник Ромео".
 Ни мерка има во тој збор на смртта,
 ни пак тој може со друг да се мери.
 - А мојот татко и мајка ми , кај се ?

ДОИЛКАТА

О, тие плачат над Тибалта сега.
 Дали и вие ќе одите при нив ?

ГУЛИЕТА

Ги мијат в солзи неговите рани.
 Но тие солзи набргу ќе стивнат,
 а јас ќе бидам со својот бол вивнат
 за Ромео изгнан. Скриј ги тие скали !
 О, кутри мој, срцето ве жали.
 Измама иста дал и вас ве мачи.
 Ромео изгнан нема да се качи
 до мојот одар. Зла судба , зол час:
 вдовица станав ко девојка јас.
 О ајде скали ! Во вдовичка сива
 постела ќе одам. Мојта младост жива
 и невинно девство, о, проклето време,
 не Ромео мој, смртта ќе ги земе.

ДОИЛКАТА

Одете в соба, а Ромео јас

за да ве теши ќе го најдам сама.
Знам кај се крие. Кај монахот в соба.
Ќе дојде вечер.

ЃУЛИЕТА

Најди го : да дојде
да земе збогум, па потем да појде.
На мојот рицар дај му го тој прстен.

IV ЧИН, СЦЕНА I. КЕЛИЈАТА НА МОНАХОТ ЛАВЕНТИЈ

МОНАХОТ ЛАВЕНТИЈ

Јас твојот јад го знам, Гулиета,
но не знам просто како да се скайдам.
Чув оти морат неодложно, веднаш,
ти да се венчаш в четврток со грофот.

ГУЛИЕТА

Не вели, оче, дека така зборат,
штом не знаеш да ми џадеш совет
свадбата како сега да ја спречам.
И ако твојта не помогне мудрост,
каки ми дека постапувам мудро
кога од ножот ќе побарам помош.
Ти мојта рака ја врза со Ромео,
а срцето бог. И додека уште
О, таа рака не сака да служи ~~сами~~ ки пешки
само ко печат за тапија друга,
и тоа срце не сака да оди
со друг по патот на предавство долно, -
со удар ножот ќе пресече се.
Затоа твојот долготраен живот
нека ми даде некој совет мудар,
ил стани сведок кога ножот крвав
во мојот спор со очајат ќе суди
и така ~~се~~^{не} израмни за миг,
се со чесен суд што нема да сторат
старите лета и вештини твои.
Побрзай, сврши веќе мојот век
не ли ми дадеш со зборови лек.

МОНАХОТ ЛАВЕНТИЈ

Стој, ќерко ! Трага од надеј јас гледам,
иако бара исто таков подвиг
ко што е долгот бракот да се спречи.
Ако си смела, ако имаш сили
побргу рака на себе да дигнеш
за грофот Парис одошто да појдеш,

бездруго тогаш ти ќе сториш нешто
на смрт што личи, срамот да го турнеш
и да се вивнеш со самата смрт
за да се спасиш од прегработ нејзин.
Па ако смеам ќе ти дадам лек.

ГУЛИЕТА

О, каки само јас повеќе сакам
да рипнам сега од онаа кула
одошто Парис да ми земе рака.
Каки ми: меѓу разбојници појди !
Каки да ползам сред отровни стии,
сред мечки бесни заковај ме ти,
или сред полноќ затвори ме сама
во мртвачница со костури полна
кај што во мракот на черепи страшни
се клештат жолти челустите празни,
кажи да влезам во ископан гроб,
под еден покрив со мртовец некој —
од тие нешта ми се крева коса
и кога некој раскажува само —
без да се мислам јас ќе сторам се,
и ќе ја следам заповедта своја
без страв и трепет, да останам верна
и бидам чиста пред својот маж сакан.

МОНАХОТ ЛАВЕНТИЈ

Па тогаш добро, оди ведра дома.
И каки дека ќе појдеш за Парис.
Утре е среда, утревечер гледај
да спиеш сама вот твојата соба,
и не ја цуштај доилката твоја.
Земи гсеве, шишенцето мало,
па штом ќе легнеш испи го тој сок
од сварени треви. И дремливост ладна
ќе потече веднаш низ твоите жили,
Ќе запре тогаш срцето да бие,
и не ќе знаат дека ти си жива
нити по здивот ни по топлината.

Во сива пепел ружите ќе згаснат
од твојте усни и лицето твое,
и преку очи ќе се спушти превез
ко што се гаси на животот денот,
и секој твој дел од подвижност лишен,
стврднат и ладен, вкочанет и блед
ќе биде како очигледна смрт.
Ти со тој изглед позајмен од смртта
четириесет и два ќе поминеш часа,
па ќе се тргнеш ко од сладок сон.
И така, кога во зора ќе дојде
за да те буди вереникот твој,
ти како мртва ќе лежиш. А после,
како што бара обичајот наш -
во нова руба, на носилка откриена
ќе те однесат празнично облечена
во таа гробница засводена, стара,
кај лежи сиот Капулетов род.
Во исто време, дур не сврши сонот,
од море писмо Ромео ќе слушне
за овој случај и замисла наша.
Ќе дојде веднаш и со мене тука
Тој ќе го чека будењето твое
за да те води во Мантова право.
Да, само тоа ќе го урне срамот,
но ако твојта непостојаност
и стравот женски не надвијат толку
за да ја спречат решеноста твоја.

ГУЛИЕТА

О, дај ми, дај ми! не збори за стравот!

МОНАХОТ ЛАВЕНТИЈ

Еве ти! Појди! Биди само цврста,
Со многи среќа исполни го планот.
Јас еден монах со писмо за маж ти
ќе пратам веднаш во Мантова сега.

ГУЛИЕТА

О, љубов моја, дај ми сила ти,
а таа сила ќе ми даде помош.
Збогум мој оче, збогум оче драги.

Влегуваат Гулиета и доилката

ГУЛИЕТА

Ти имаш стварно најубава руба,
но мила моја, остави ме вечер.
Јас ноква сакам да останам сама,
Ќе треба многу молитви да речам
за да се смили севишното небо
и прати усмев на мојата судба,
о, толку бедна и гревови џолна.

(Влегува г-ѓа Капулет)

Г-ЃА КАПУЛЕТ

Дал е се спремно ? Ви треба ли помош ?

ГУЛИЕТА

Не, мајко, веќе се избравме ние
што ќе ми биде потребно за украс;
а сега сакам да останам сама,
и нека со вас доилката моја
ја мине нокта, ако милувате,
зашто и вие зарад мојта свадба
имате многу ненадејни грижи.

Г-ЃА КАПУЛЕТ

Добра нок, мила ! Почини си, легни.

(Излегуваат г-ѓа Капулет у доилката)

ГУЛИЕТА

Со здравје, збогум ! Господ знае кога
ќе ве видам пак. Низ моите жили
со леден трепет, о, морници лазат,
крвта ми мрзне. Да ги викнам назад
за да ме смират ? Доилко, ела !
Но таа сега овде не е нужна.
Ќе морам сама улогата страшна
јас да ја играм. Шишенце, ела !

Но, може, ако не делува сокот ?
 Зар утре да ме венчаат со грофот ?
 Ти ќе ги спречиш ! Одморај се овде !

(Го става ножот на постела)

Но што ќе биде отров ако спремил
 тој лукав монах за да умрам вечер
 и да ја спречи свадбата со грофот,
 себеси не се обесчести така
 зашто ме венча со Ромео мене ?
 Тоа ли цели ? Сепак, не е тоа !
 За светец него го сметаат сите.
 Зар толку долна да подгрева мисла ?
 Но што ќе биде по закопот утре
 ако се свестам предвреме во гробот
 и да чекам сама дур Ромео дојде ?
 О, каков ужас ! Да умрам под сводот
 во чија челуст нема воздух чист,
 да умрам така задушена јас
 пред тој да стаса ? Или пак, и жива,
 зар нема таму, што е сосем можно,
 од грозни мисли за смртта и нокта,
 во тоа место морничаво, страшно,
 во таа стара гробница со свој,
 кај цел век еден се трупаат веќе
 на моите предци студените коски,
 кај крвав Тибалт што недамна умре
 лежи и гние под покривот свој;
 кај, ко што велат, стануваат ноке
 духови страшни в одредено време,
 зар нема, ужас, извик, што е сосем можно,
 прерано свеста ако ми се врати,
 од смрдех грозен, од крикови грозни,
 налик на крикот од Мандрагора,
 од земја трупот ко га и го корнат
 и од кој секој полудува веднаш
 шумот ќе го чуе; зар не ќе се случи,
 штом ќе се свестам, од грозости такви
 и јас да штукнам и почнам да играм

ко луда жена со нивните коски,
и да го кренам на Тибалта трупот
од гработ негов, па избезумена
да грабнам коска од некој свој предок
и си го плиснам очајниот мозок ?
О, еве, гледам, духот му го гледам,
духот на Тибалт полека се ближи,
тој, еве, иде Ромео го бара
со својот оistar рапир што го проби.
Тибалте, запри! - О, Ромео, идам.
Еве ме, идам. И ти наздравувам.

(Паѓа на постелата зад завеса).

V ЧИН, СЦЕНА III. ГРОБИШТА СО ГРОБНИЦАТА
НА ФАМИЛИЈАТА КАПУЛЕТ

Влегуваат Парис и неговиот паж, носејќи
цвеке и факел.

ПАРИС

Тој факел, момче, дај ми го и скриј се.
Не, чекај, земи угаси го веднаш. Да м
Да не ме видат. Под оваа тиса
легни и чекај, а едното уво
допри го леко на пресната земја!
ниедна нога не ќе стапне така
а да не ја слушнам на овие гробје.
Иде ли некој ти свири со уста.
Тоа е знакот. Дај ми го цвекето.
И прави така како што ти реков.

ПАЖОТ (за себе)

Да стојам овде на гробишта сам !
Од страј ќе умрам, но ќе смислам нешто.
(Се повлекува)

ПАРИС

Со цвет те китам судбо моја клета,
над тебе пепел и гол камен стои,
јас ќе ги топам со водица света,
а ако нема со солзите свои.
И в тажен помен ќо ќе те гледам
со плач на гробот цвеке што ќе редам.

(Пажот свири)

Тој знак ми дава, значи некој иде.
Чија ли нога проклета се влече
по патот ќо, и му пречи така
на овој обред на љубовта моја ?
Со факел иде ? О, ќо, за миг скриј ме.

(Се повлекува).

Влегуваат Ромео и Балтазар со факел,
копач и друго.

РОМЕО

Дај го копачот и таа полуѓа.
Еве ти писмо. Уште утре в зори
треба да биде на таткоми в раце.
Дај го тој факел. И заподед чуј:
Што и да видиш или пак да чуеш
ти на страна стој и за жива глава
не прави обид да ме спречиш сега.
А јас ќе слезам в постелата вечна
на сите мртви, да му се нагледам,
о, да го видам на жена си ликот,
и уште нешто и поважно што е
да и го симнам прстенот од прстот
што ќе и служи на мојата цел.
Затоа оди. И не губи време.
А ако назад љубопитен дојдеш
за да ме видиш што сакам да сторам,
јас ќе те здробам и твоите коски
низ гладни гробје ќе ги расеам.
Знај, мојот плам е како дива зверка,
бесен ко море и свиреп ко тигар.

БАЛТАЗАР

Ќе одам веднаш, нема да ви пречам.

РОМЕО

Тоа е џоказ на пријателството.
На, земи! Живеј, биди многу среќен.
И забогум, момче.

БАЛТАЗАР (за себе)

Ќе се скријам сепак.

Тој негов поглед силен страв ми влева,
а планот негов сомневања буди.

(Се повлекува)

РОМЕО

Желудец смртен, ти утробо гнасна,
 ти што го голтна најслаткиот залак,
 глеј, вака сега смрдливата челуст
 ќе ти ја кренам и отворам јас,
 насила уште да и ставам храна.

(Го отвора гробот)

ПАРИС

Еве готов проклет, горделив Монтеги.
 Го уби брат и на мојата мила,
 па таа рано почина од болка.
 Сега за подбив при трупот и иде.
 Но ќе го фатам, ќе запрам јас.

(Истапува напред)

Запри во својот див безбожен план,
 Монтеги подал. Што зар и по смртта
 сеуште трае одмаздата твоја ?
 Јас ќе те фатам никаквику проклет:
 со мене барам покорно да појдеш,
 зашто од смртта нема да се скриеш.

РОМЕО

Не сакам, нејќам. И затоа дојдов.
 Но не ја дразни очајната душа.
 Сети се само на овие мртви
 и смрзни веднаш. Не товарај, момче,
 грев уште еден на мојата душа.
 Оттука бегај. Не буди го гневот.
 Те сакам, веруј, повеќе од себеси.
 Јас овде дојдов да војувам само
 со себеси сам. Не мисли се, бегај,
 живеј и збори дека живот имаш
 зашто еден чудак го уништи својот
 и тебе те пушти милозно да бегаш.

ПАРИС

Плукам на тие, чуј, колнења твои.

Ти си за затвор!

РОМЕО

Ме предизвикуваš ?

Па тогаш, момче, еве ти што барам.
(Се борат)

~~ДАКОТ~~

Се бијат, боже ! Стражата е нужна.
(По тоа оди)

ПАРИС

Загинавпаднав. Ако си со душа
стави ме во гробот на Гулиета.
(Умира)

РОМЕО

Ке сторам така, = чиј е овој лик ?
О, грофот Парис, родот на Меркуциј !
Што беше тоа што ми рече попат,
на кон дур јавав, придружникот мој,
а моја душа разбранета, болна,
не го чу добро ? Како да ми рече
дака за Парис она ќе се маки.
Дал рече така ил сонував само ?
Луд ли сум веќе, дали навистина
во спомна Парис нејзиното име ?
О, дај ми рака, се запиша ти
во иста книга на судбата зла:
Те прима гробот победоносен.
Гроб ? Не, гроб не е, загинато момче,
а светло кубе. Таа лежи овде,
но тие сводје нејзината убост
ги прави дворец залеан со сјај.
Мртоведу оди, легни пок рај неа,
во гробот нејзин мртовец те става.

(Го внесува Парис во гробницата).

Да, бива често човек да е ведар
пред прагот смртен. Тоа личи велат,
на мольба пред смрт. О, дал е и ова

налик на молња? Жено, љубов моја !
 смртта шро медот на здивот го исни,
 на твојта убост не и стори ништо:
 Глеј, румен отсев се виори уште
 на твојте усни и лицето твое,
 и уште не е потиснат од смртта
 со сиво знаме. Непобедена си !
 Тибалте, и ти во плашт крбав лекиш !
 Зар има друга поголема услуга
 од таа, чуј ме, со оваа рака
 што твојта младост ја покоси диво,
 да падне твојот некогашен враг ?
 Роднино, прости! Гулиета драга,
 зонто си толку убава и мртва ?
 Да не те љуби смртта бестелесна,
 па така сега одвратна и грда,
 во овој темен и задушлив мрак
 те држи како љубовница своја ?
 Од страв и ужас навистина таква,
 со тебе и јас ќе останам овде,
 од одој дворец на мрачната нок
 никогаш нема да излезам веќе;
 вечно со црви, тие дворски дами,
 ќе лежам овде, и во вечен одмор
 до тебе тука ќе почивам јас,
 јаремот текок на звездите кобни
 паѓа од плеки што тежат од живот.
 Последен поглед, фрлете, о, очи !
 Гушнете, раце, за последен пат !
 О, усни мои, вратички на здивот,
 со бакнеш искрен ставете му печат
 на овој вечен договор со смртта !
 О, ела ела предводнику тажен !
 Водачу горчлив поведи ме сега !
 Крмару, дојди со очајот свој,
 со еден замав удари го силино
 од црни карпи овој болен чун,
 болен од морска нелечива болест.

(пие).

за неа пијам! Аптекару чесен,
ко мольба пече твојот силен лек.
На бога душа со бакнек му давам.

(Умира)

Од другата страна на гробиштата влегуваат монахот Лавентиј со фенер, железна полуга и лопата.

МОНАХОТ ЛАВЕНТИЈ

О, свети Фрањо, помогни ми ти.
Стопати веќе од гроб во гроб падам.
Кој е тој таму?

БАЛТАЗАР

Ваш пријател еден.

МОНАХОТ ЛАВЕНТИЈ

Благословен да си ! Кажи ми, брате,
зашто тој факел таму залуд свети
сред тие први у черепи празни ?
Тоа е гробница на Капулетите ?

БАЛТАЗАР

Да, свети оче. Драг човек е таму,
во неа слезе господарот мој.

МОНАХОТ ЛАВЕНТИЈ

Кој е тој човек ?

БАЛТАЗАР

Ромео.

МОНАХОТ ЛАВЕНТИЈ

Од кога ?

БАЛТАЗАР

Па има веќе половина час.

МОНАХОТ ЛАВЕНТИЈ

Со мене појди.

БАЛТАЗАР

Не, не смеам таму.
 Тој знае дека не сум овде јас,
 и ми се закани со ужасна смрт
 ако ме фати да гледам што прави.

МОНАХОТ ЛАВЕНТИЈ

Остани тогаш. Јас ќе појдам сам,
 Но mrзnam сиот од некакво зло.

БАЛТАЗАР

Дур спиев овде под оваа тиса
~~јли~~ го сонив како со некој се бие,
 некогу уби господарот мој.

МОНАХОТ ЛАВЕНТИЈ (Одејќи напред)

Ромео, кај си ? Каква крв е тоа ~~в~~
 на овој камен пред гробницата ?
 Што значи овде овој фрлен меч,
 и овој овде без господар свој ?

(Влегува во гробницата)

Ромео, кај си ? О, колку е блед !
 А овој кој е ? Зар и Парис в крви ?
 О, каква судба вината ја носи
 за овој случај ? Гулиета, еве,
 се буди бавно.

(Гулиета се буди)

ГУЛИЕТА

Кажи ми мој оче,
 Ромео кај е ? О, јас добре знам
 кај треба да сум, и овде сум еве.
 Ромео кај е ?

МОНАХОТ ЛАВЕНТИЈ

Слушам некој викот.

од ова гнездо на смртта, ти бегај,
гнездо на чума, неприроден сон:
О, виша сила, пред која сме и не
за отпор, ќерко, беспомоќни, слаби,
ги урна диво плановите наши.
О, ајде бегај! Еве го Ромео,
тој мртов лежи на твоите гради.
И Парис исто. Брзай! Се ќе сторам
во редот познат на сестрите свети
јас да те сместам. И не прашај ништо.
О, брзай ќерко! Глеј, стражата иде.
О, ајде, ајде! Гулиета, слушаш?
Не смеам веќе да останам тука.

(Гласови)

ГУЛИЕТА

Ти оди, оче, а јас немам каде.
(Монахот Лавентиј оди)

Што ли е тоа? Стинал купа в раце?
О, каков отров предвреме го скуси
со страшен удар неговиот век.
О, зар е редно да испие се, —
ниедна капка за мене да нема
што ќе ме прати во прегработ твој?
Дај твојте усни да ги бакнам тогаш,
Можеби на нив има капка отров
и јас да умрам пиејќи ја жедно.

(Го бакнува)

О, твојте усни сеуште се топли.
~~Ихвијот стражар (однадвор)~~

ПРВИОТ СТРАЖАР (однадвор)

Води не, момче. Дали знаеш каде?

ГУЛИЕТА

Пак викот слушам! Добродојденоку,
побрзай сега! Еве ти канија!

Рјосај таму и дај ми да умрам.

(Се прободува. Пага врз Ромеовиот труп и умира.)